

Uloga prerađivačke industrije u gospodarstvu Hrvatske

Vuković, Nikolina

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:672643>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

«Dr. Mijo Mirković»

NIKOLINA VUKOVIĆ

**ULOGA PRERAĐIVAČKE INDUSTRIJE U GOSPODARSTVU
REPUBLIKE HRVATSKE**

Završni rad

Pula, rujan, 2019.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

«Dr. Mijo Mirković»

NIKOLINA VUKOVIĆ

**ULOGA PRERAĐIVAČKE INDUSTRIJE U GOSPODARSTVU
REPUBLIKE HRVATSKE**

Završni rad

JMBAG:0303051423, redoviti student

Studijski smjer: Management i poduzetništvo

Predmet: Gospodarstvo Hrvatske

Znanstveno područje: Područje društvenih znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Opća ekonomija

Mentor: izv. prof. dr. sc. Kristina Afrić Rakitovac

Pula, rujan, 2019.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Nikolina Vuković, kandidat za prvostupnika Poslovne ekonomije ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, Nikolina Vuković dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom ***Uloga prerađivačke industrije u gospodarstvu Republike Hrvatske*** koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

Sadržaj:

1.UVOD	1
2.ULOGA INDUSTRIJE U GOSPODARSKOME RAZVOJU	2
2.1.Proces razvoja industrije.....	3
2.2.Obilježja hrvatske industrije tijekom razdoblja tranzicije	5
2.3.Analiza hrvatske industrije	6
2.4.Industrijska politika	11
2.5.Utjecaj Europske Unije na industriju Hrvatske	12
3.OBILJEŽJA PRERAĐIVAČKE INDUSTRIJE HRVATSKE	14
3.1.Analiza prerađivačke industrije	17
4.ANALIZA ODABRANIH GRANA PRERAĐIVAČKE INDUSTRIJE	20
4.1.Prehrambena industrija.....	20
4.2.Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka	24
4.3.Drvno prerađivačka industrija	26
5. ZAKLJUČAK.....	29
Literatura.....	31
Popis grafova.....	33
Sažetak	34
Summary	35

1.UVOD

Tema ovoga rada jest uloga prerađivačke industrije u gospodarstvu Hrvatske. Industrija je glavna grana i pokretač cjelokupnog gospodarstva. Stoga se putem mjera ekonomske politike, osobito industrijske politike nastoji ulagati veliki naponi kako bi se industrija neke zemlje što je više moguće približila samom razvoju, a samim time i rastom u smislu pozitivnog kretanja što bi rezultiralo pozitivnim kretanjem BDP-a i ukupnog blagostanja stanovništva. Industriju možemo definirati kao skup djelatnosti kojima je glavni cilj proizvodnja roba i njihova prodaja. Razvoj industrije imao je velik utjecaj na rast životnog standarda i blagostanja, što je još više poticao proces industrijalizacije. Kroz povijest pa sve do danas industrija je prošla brojne procese (tranziciju, privatizaciju) i danas u 21.stoljeću ona prolazi kroz tehnološki razvoj koji je zahvatio gospodarstvo svake zemlje.

Glavni cilj ovoga rada jest upoznavanje s razvojem industrije, analiza i obrada prerađivačke industrije i odabranih grana.

Rad se pored Uvoda i Zaključka, sastoji od tri poglavlja. U drugom djelu pod nazivom Uloga industrije u gospodarskom razvoju govori se o pojmu industrije, razvoju industrije, tranziciji, industriji u novo doba i utjecaju na industriju ulaskom Hrvatske u Europsku Uniju. Nadovezuje se pojam „industrijska politika“ gdje se definira i objašnjava pojam vertikalne i horizontalne industrije. Vertikalna industrija odnosi se na odabrane skupine gospodarstva i provodi cilj, poticanje rasta i razvoja. Horizontalna industrija odnosi se na sve gospodarske subjekte, a glavni cilj joj je unapređivanje konkurentnosti. Treći dio gdje autor analizira Obilježja prerađivačke industrije prema broju zaposlenih i odnosu plaća. Četvrti *dio* Analiza odabranih grana prerađivačke industrije. Ovdje se analiziraju prehrambena industrija, farmaceutska i drveno prerađivačka industrija kao jedne od rastućih industrija.

Podatci su prikupljeni samostalnim istraživanjem, a korištene su metode analize i sinteze, indukcije i dedukcije kako bi se lakše uvidjele promjene u analiziranim područjima.

2.ULOGA INDUSTRIJE U GOSPODARSKOME RAZVOJU

Pojam industrija je skup ljudskih djelatnosti koje imaju za cilj proizvodnju roba i usluga prerađivanjem proizvoda iz primarnih djelatnosti¹. Industrija je djelatnost koja najbrže i u najvećoj mjeri prihvaća rezultate razvoja, materijalizira ih kroz tehnički napredak, kroz proizvodnju novih sirovina, repromaterijala i sredstava za rad i kroz razvoj novih proizvoda pritom razvijajući postojeće i nove tehnološke postupke. Svoje proizvode isporučuje drugim djelatnostima, šireći tako rezultate tehnološkog napretka u druge djelatnosti.

Obilježja industrije su:

- proizvodnja uz pomoć strojeva i složenih tehnoloških postupaka
- pretežito proizvodnja u veliki serijama, masovna proizvodnja
- standardizacija proizvoda koja podrazumijeva utvrđivanje karakteristika što ih moraju imati istovrsni proizvodi (npr. oblik, dimenzije, tehnička svojstva)
- neprekidan proces tehničke podjele rada koji rezultira povećanjem specijalizacije u proizvodnji i poticanjem razvoja drugih djelatnosti².

Kada proučavamo strukturu gospodarstva vidljivo je da se izdvajaju tri ključna dijela: primarni, sekundarni i tercijarni. U primarni sektor spadaju djelatnosti poljoprivrede, šumarstvo i ribarstvo. Kod sekundarnog sektora uključene su industrijske djelatnosti koje obuhvaćaju svaku ljudsku djelatnost koja se odnosi na proizvodnju dobara koje služe čovjeku (industrija, rudarstvo, energetika, građevinarstvo). Tercijarni sektor čine uslužne djelatnosti (trgovina, promet, ugostiteljstvo, turizam, bankarstvo). Danas se sve više govori i o kvartarnome sektoru gdje ubrajamo uslužne djelatnosti koje su vezane uz znanje i vještine (obrazovanje i istraživanje, inženjering, računalne i informacijsko-telekomunikacijske tehnologije). U kvartarnome sektoru potrebna su intelektualna znanja i vještine što zahtijeva zapošljavanje visokoobrazovne radne snage.

¹ Kovačević Z., Beg M. i Sekur T. (2016.): Gospodarsko značenje industrije u Obadić A. i J. Tica (ur.), Gospodarstvo Hrvatske, Zagreb, Sveučilišna tiskara d.o.o., str.370

² Karaman Aksentijević N. (2011.): Industrija, u Čavrak V. (ur): Gospodarstvo Hrvatske, Grafo Idea, Zagreb, str.148

Različite promjene i procesi doveli su do promjena u strukturi ekonomije. U Hrvatskoj najviše je utjecao proces političke i gospodarske tranzicije, zatim Domovinski rat i različite krize koje su dovele do nemoći pronalaska izlaza. Većina razvijenih zemalja dosegla je svoj vrhunac tijekom 1970-ih godina i to u proizvodnji i zaposlenosti.

Klasifikacija industrija mijenjala se tijekom godina, a posljednji puta 2007.godine kada se prema službenoj definiciji Državnog zavoda za statistiku pojam industrija koristi kao istoznačnica za industrijski sektor gospodarstva i obuhvaća djelatnosti iz područja B, C, D i odjeljak 36 iz područja E prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti iz 2007.godine³.

Razvijanjem tehnologije i ostalih popratnih tehnoloških odnosa u industriji sve je to dovelo do industrijalizacije odnosno procesa modernizacije gospodarstva, što je za sobom aktiviralo proces urbanizacije.

2.1.Proces razvoja industrije

Industrijskom revolucijom i transformacijom gospodarstva započelo je novo doba industrijalizacije i od tada zemlje se počinju razvijati i bilježiti pozitivan rast. Kod nekih zemalja (SAD,Njemačka,Engleska,Francuska) industrijalizacija je započela s razvojem lake industrije (tekstilna), dok je kod bivših socijalističkih zemalja to bio slučaj razvoj teške industrije (npr. metalurgija). Osim što je dovela do produktivnosti rada, industrijalizacija je stvorila temelje za specijalizaciju i postala sinonim za bogatstvo, ekonomski razvoj, političku moć i međunarodnu dominaciju.

Da bi se postigla industrijalizacija u nekoj zemlji, mora se udovoljiti sljedećim uvjetima:

1. da se najmanje 25% dohotka izvorno ostvaruje u industrijskome sektoru
2. da se 60% ukupne industrijske proizvodnje ostvaruje u prerađivačkoj industriji
3. da je 10% ukupnog stanovništva zaposleno u industriji⁴.

³ Obadić A.,Tica J. i sur. (2016.):Gospodarstvo Hrvatske, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, str. 368

⁴ Op.cit.pod 2, str.146-172.

Uz ove uvjete potrebno je provesti sam proces industrijalizacije u pet faza⁵. Prva faza je proces početne industrijalizacije i obilježja su joj: intenzivnost rada, koncentracija, usmjeravanje akumulacije i investicija u industriju pri čemu se javljaju velike socioekonomske promjene, uz prateću urbanizaciju i formiranje klase industrijskih radnika. Glavni rezultat ove prve faze jest povećano zapošljavanje i rast proizvodnje.

U drugoj fazi, fazi kvantitativne ekspanzije dolazi do rasta količina i vrijednosti proizvodnje, rasta sektorske proizvodnosti, ubrzane podjele rada i povećavanja udjela radnika koji radi u tom sektoru.

Treća faza, uravnoteženje razvoja podrazumijeva ispravljanje različitih poremećaja nastalih brzim razvojem industrije. Dolazi do uključenosti u međunarodnu podjelu rada, otklanjanje strukturnih neusklađenosti, dodatnog porasta proizvodnosti rada, jačanje tehnologije i tehnike, organizacijskog jačanja i razvoja kadrova.

U četvrtoj fazi specijalizacije naglasak je na efikasnost razvoja, ostvaruje se tehnološki napredak, uvodi se informatika, robotika i automatizacija u proizvodnju tj. raste uloga znanosti.

Peta faza, međusektorska diversifikacija predstavlja stanje u kojem industrija više nema svoj klasični oblik, te započinje postindustrijska era gdje stroj više nije osnovni resurs nego znanje i tehnologija. Obilježava ju visoka industrijalizacija koja se širi i na neindustrijske sektore.

Glavnu ulogu preuzima znanost, kompjutorizacija i automatizacija. Svaka zemlja koja se nalazi u industrijalizaciji mora proći svih pet faza, jer razvojne faze nije moguće preskakati. Hrvatska se nalazi u trećoj razvojnoj fazi u koju je ušla još 1990.godine, a koja traje još i danas. Potrebno je ostvariti zadaće kako bi se ušlo u sljedeću razvojnu fazu, a neki od tih uvjeta su: povećanje uključenosti u međunarodnu podjelu rada, porast uloge tehnike i tehnologije, povećanje korištenja proizvodnih faktora, porast sektorske proizvodnosti rada. Hrvatska uvelike radi na tome, što potvrđuje i plan i strategija koji su napravljeni za buduće razdoblje.

⁵ Op. cit. pod 2, str. 155-156

Industrijalizacija je osim navedenog, dovela do ubrzane diversifikacije proizvoda, povećavanja produktivnosti rada i povećanja raspoloživog dohotka stanovnika odnosno do porasta životnog standarda društva u cjelini. Uz brojne pozitivne prednosti, nalaze se i negativne posljedice.

Među njih se svrstava zagađenje okoliša, nekontrolirani rast urbanih aglomeracija, ubrzano socijalno raslojavanje stanovništva što dovodi do sve većeg jaza između bogatih i siromašnih.

2.2. Obilježja hrvatske industrije tijekom razdoblja tranzicije

Sam proces tranzicije možemo definirati kao prijelaz s netržišnog na tržišni način privređivanja. Zadaća tranzicije je uspostaviti građansko demokratsko i pluralističko društvo. Tijekom devedesetih godina sve zemlje Europe prolazile su kroz proces tranzicije i tranzicijsku krizu. Kriza je sa sobom nosila posljedice kao što su: pad proizvodnje, potrošnje, zaposlenosti, proizvodnosti i standarda življenja. U nekim državama dolazilo je i do porasta cijena uz porast troškova života što je dovelo do jačanja inflacijskih trendova. Tranzicija se javila kao posljedica snažnog raslojavanja stanovništva, naglog bogaćenja manjine i brzog osiromašenja većine.

Na početku 20-tih godina Hrvatska je pripadala zemljama koje su djelovale kao najbolje pripremljene za djelotvorno ostvarivanje tranzicije. No, na kraju devedesetih godina našla se među zemljama s najslabijim tranzicijskim ostvarenjem. Uslijedile su brojne tehničke i tehnološke promjene, što je rezultiralo složenijom podjelom rada. U razdoblju od 1990.godine do 1995.godine zbog promjena na tržištu došlo je do formiranja novih vrsta djelatnosti. U istom razdoblju Hrvatska bilježi pad BDP-a industrije za 10,9%, dok je ukupna proizvodnja države doživjela pad od 6,3%⁶. Glavni razlog zbog kojeg su nastali negativni trendovi jest Domovinski rat koji je uzrokovao brojne materijalne i ljudske gubitke, a značajne negativne posljedice za industriju donio je proces privatizacije i gubitak tržišta na prostorima bivše Jugoslavije.

⁶ Op.cit.pod 2, str. 157.

Tijekom same tranzicije u Hrvatskoj je trebalo prestrukturirati gospodarstvo zbog nekonkurentne proizvodnje i usluga, niske kvalitete i visokih cijena što je dovelo do zastarjelosti industrije, skupe poljoprivrede, nemarnog odnosa prema radu (bezvoljnost, mito, korupcija), nepoduzetničkog mentaliteta, nedostatka radne snage... Proces prestrukturiranja odvijao se tijekom izbijanja rata, pa je zbog toga umjesto tranzicijskog gospodarstva bilo nametnuto ratno gospodarstvo koje je bilo u funkciji obrane i stjecanja samostalnosti.

Prvi pozitivan porast industrije bilježi se nakon 1995.godine, gdje je industrija postepeno rasla do 2002.godine po godišnji stopi od 3.58%⁷.

Dobar dio problema koji su prisutni u našoj industriji naslijeđe su prijašnjeg sustava te se nisu mogli uspješno rješavati u ratnom i poratnom razdoblju. Problemi koji su se prenosili su: višak zaposlenih, nisku efikasnost, tehnološku zaostalost, prezaduženost i mnogi drugi.

2.3. Analiza hrvatske industrije

Industrija predstavlja temelj hrvatskog gospodarstva. U njoj prevladavaju različite grane u kojima su klasificirane brojne djelatnosti. Prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) industrija obuhvaća sljedeća područja: prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje, opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija⁸.

Industriju u Hrvatskoj možemo podijeliti na tri razdoblja gledajući posljednjih petnaestak godina: prvo razdoblje od 2000. do 2008. kada smo bilježili kontinuirani rast, nakon toga slijedi drugo razdoblje s 5 godina kriza s kontinuiranim padom industrijske proizvodnje i treće razdoblje s ponovnim rastom koji je započeo 2014.godine.

⁷ Op.cit.pod 2, str.157

⁸ Propisi; *Zakon o službenoj statistici* (2007.); Narodne novine, Zagreb, dostupno na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=7048> (14.01.2019.)

Kao prioritetna područja koja mogu potaknuti rad industrije u Hrvatskoj ističu se sljedeća:

- stvaranje stabilnog investicijskog okruženja,
- poticanje strateške suradnje industrije i obrazovnog sustava
- restrukturiranje javne uprave i administracije
- razvoj tržišta kapitala – alternativni izvori financiranja⁹.

U Industrijskoj strategiji Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2020. kao glavne pokretačke grane industrije, a ujedno i najbolje ocijenjene su: metaloprerađivačka industrija, elektronička industrija, farmaceutska i ICT industrija¹⁰. One se prate unutar Sektora za industriju i Sektora za energetiku i zaštitu okoliša.

Osnova gospodarskog razvoja i rasta ovisna je o razini, strukturi i veličini investicija, dok se kao osnova za podizanje konkurentnosti naglašava uloga znanja, vještina, sposobnosti ljudskih resursa koji su potrebni u ostvarivanju ove zadaće. U novije vrijeme Hrvatska pokušava probuditi gospodarstvo iako se to događa najsporije od svih zemalja u Europi. Nakon kriznih godina i ratnih problema imamo lagani rast koji se manifestira u obliku pozitivnog trenda i nastoji se očuvati. Među pozitivnim trendovima možemo uočiti povećavanje plaće i zaposlenosti, pa se smatra da će se time iseljavanje mlade radne snage usporiti.

Osnovne značajke hrvatske industrije su: stabilna kvaliteta i pouzdanost proizvoda u skladu s EU standardima, raspoloživa stručna rada snaga, potpora znanstvenih institucija, dobra proizvodna infrastruktura i prometna povezanost sa ostatkom svijeta¹¹.

⁹ MINGO (2014) : *Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014.-2020.*, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, dostupno na:
https://www.mingo.hr/public/industrija/Industrijska_strategija_%202014_2020.pdf (15.01.2019.)

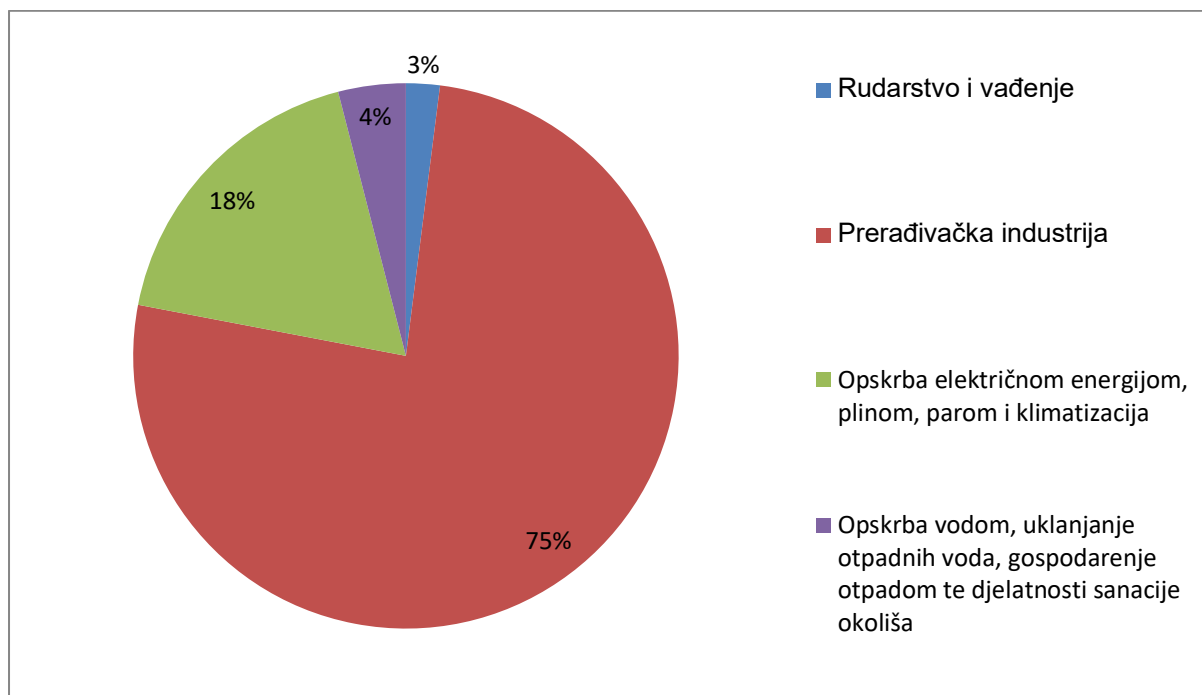
¹⁰ Ibidem, str.5

¹¹ Ibidem, str.5

Tijekom 2014.godine prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti najveći udio odnosi se na prerađivačku industriju (75%), a najmanji na rudarstvo i vađenje (3%).

Slijedi prikaz udjela pojedinih grana krajem 2014-te godine.

Graf 1. Struktura industrija prema NKD-u za 2014-tu godinu

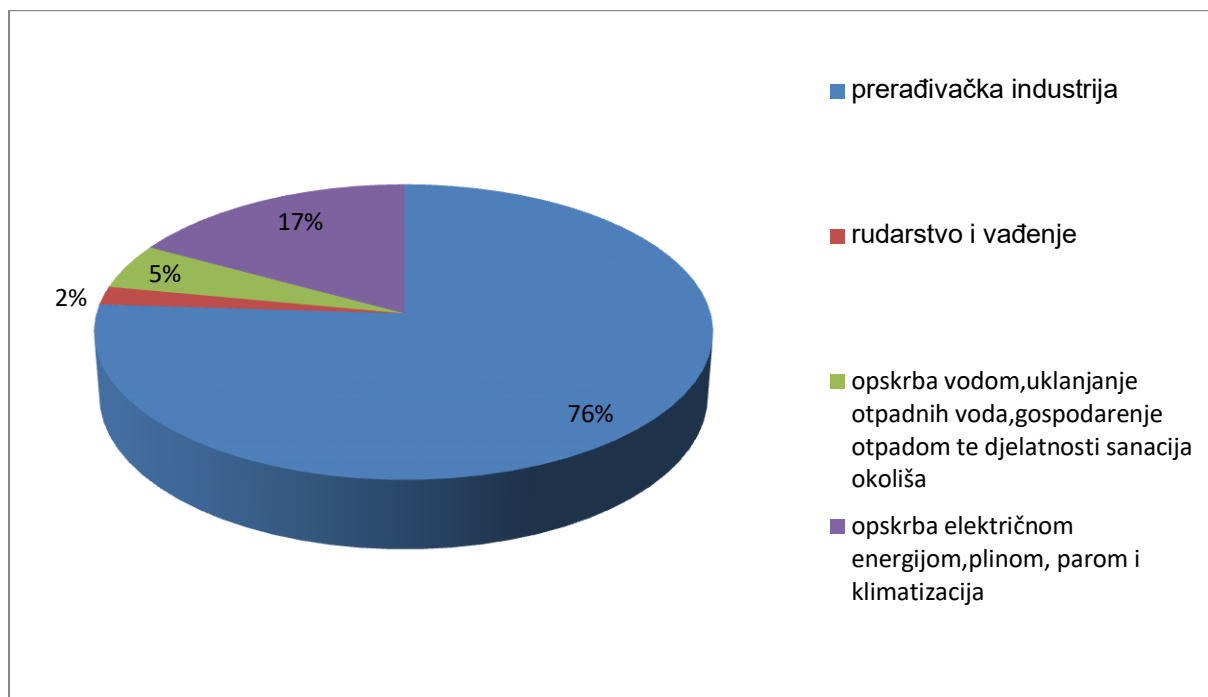

Izvor: izrada autora, HGK (2016.); Republika Hrvatska 2016, Hrvatska gospodarska komora, Intergrafika TTŽ, Zagreb dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/republikahrvatska2016hrweb5824783267fa1.pdf> (15.01.2019.)

Zadnjih nekoliko godina pokušava se stvoriti pozitivni trend i pozitivan rast koji bi potaknuo na razvoj cjelokupnog gospodarstva. Tijekom 2017-te godine bilježi se umjeren gospodarski rast. No, Hrvatska je jedna od rijetkih država Europske Unije koja je u 2016.godini zabilježila usporavanje gospodarskog rasta.

U 2016-toj godini najveći udio industrije odnosi se na prerađivačku (76%), a najmanji na industriju rudarstva (2%). Na grafikonu 2. je vidljivo smanjenje industrije rudarstva i povećanje prerađivačke industrije za 1% u odnosu na 2014-tu godinu.

Graf 2. Struktura industrija prema NKD-u za 2016-tu godinu

Izvor: izrada autora, HGK (2018.); Hrvatska vaš poslovni partner, Hrvatska gospodarska komora, Intergrafika TTŽ, Zagreb dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/poslovnipartnerhr5bbf186c48198.pdf> (16.01.2019.)

Nama usporedive države ostvaruju veći rast i razvoj zbog čega se brže približavaju prosjeku razvijenosti država članica Europske Unije¹². Industrija u Hrvatskoj je tijekom 2017. godine ostvarila izvoz od 13,2 milijuna eura što iznosi 94,6% ukupnog izvoza, dok je u strukturi BDP-a sudjelovala s 20,7%. Najsnažnije su izvozno orijentirane grane prerađivačke industrije: metaloprerađivačka industrija 24,8%, kemija, farmacija te plastika i guma 16,4%, proizvodnja računala, električne opreme 10%, proizvodnja prehrambenih proizvoda 9,5% i proizvodnja naftnih derivata 7,3%. Hrvatsku prate nedovoljno dinamični trendovi poput sporog oporavka tržišta rada (spori pad nezaposlenosti, smanjenje broja radno sposobnog stanovništva, raste broj umirovljenika, nedostatak radne snage zbog masovnog iseljavanja mladih zbog čega smo primorani uvozu radne snage).

¹² D.Zubak, M.Fičor, Ž.Hanzel, Ž.Pandel, (2017) : *Hrvatsko gospodarstvo 2017.godine*, Hrvatska gospodarska komora str.7, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/hrvatsko-gospodarstvo-2017final5b6aeea191b6f.pdf> (16.01.2019.)

Tijekom 2017.godine ne bilježi se rast u svim industrijskim granama. Rast se bilježi u sljedećim industrijama: prehrambenih proizvoda (8,8%, već dvije godine uzastopno bilježi se veća razina), kože (38%, četiri uzastopne godine veće razine), papira (47,9%, nijednom nije pala ispod razine iz 2008. godine), farmaceutskih proizvoda (7,9%, dvije godine uzastopno veća razina), proizvoda od gume i plastike (50,2%, četiri godine uzastopno veća razina), popravka i instaliranja strojeva i opreme (58,6%, nijednom nije pala ispod razine iz 2008. godine) te kod opskrbe električnom energijom, plinom, parom i klimatizacije (4,7%, dvije godine uzastopno veća razina)¹³.

Prema najnovijim procjenama Međunarodne banke za obnovu i razvoj hrvatsko bi gospodarstvo 2019-te trebalo porasti po stopi od 2,5% , a ista stopa rasta trebala bi se zadržati i u 2020-toj godini¹⁴. No, postoje i moguće oscilacije u vezi istog, zbog brojnih rizika koji to mogu usporiti. Rizici koji mogu usporiti domaći gospodarski rast sastoje se od šest faktora:

1. protekcionizam (trgovački ratovi), rast cijena energenata,
2. rast kamatnih stopa, politička nestabilnost,
3. globalna politička nestabilnost i
4. globalno previsoka zaduženost privatnog sektora i napuhane cijene imovina¹⁵.

U prvoj polovici 2019-te godine Hrvatska se svrstala u skupinu zemalja sa najizrazitijim padom industrijske proizvodnje na godišnjoj razini od 5,6%¹⁶. Ovaj podatak vraća nas na to kako u Hrvatskoj nedostaje tehnološke obnove i napretka koji omogućuju rast i razvoj. Potrebno je što prije osvijestiti se i pokrenuti ubranu obnovu zbog postizanja razvijanja i mogućnosti veće konkurentnosti.

¹³ D.Zubak, Ž.Hanzl, Ž.Pađen, P.Pipp, M.Fičor (2017): Hrvatsko gospodarstvo 2017.godine, HGK, INTERGRAFIKA TIŽ, Zagreb, str. 3-4. dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/hrvatsko-gospodarstvo-2017final5b6aeea191b6f.pdf> (16.01.2019.)

¹⁴ LIDER; (2019) „Svjetska banka snizila Hrvatskoj procjene rasta za ovu i iduću godinu“, dostupno na: <http://lider.media/aktualno/svjetska-banka-snazila-hrvatskoj-procjene-rasta-za-ovu-i-iducu-godinu-36519> (16.01.2019.)

¹⁵ Časopis :Suvremena trgovina,(2019.), Zagreb, dostupno na: <http://suvremena.hr/o-nama/> (16.01.2019.)

¹⁶ Op.cit.pod.14

2.4. Industrijska politika

Ovisno o orijentaciji industrijska politika može biti vertikalna i horizontalna. Vertikalna industrijska politika usmjerava se na odabrane sektore gospodarstva, a možemo je shvatiti kao skup aktivnosti države koje imaju za cilj poticanje rasta i razvoja sektora industrije u nekome gospodarstvu. Zagovornici ove politike tvrde kako je ona nužna da se neutraliziraju tržišni neuspjesi; da ona treba osigurati pružanje javnih dobara i širenje pozitivnih eksternalija, te da je industrijska politika, iako možda ne najbolji izbor, dobro praktično rješenje za poticanje rasta gospodarstva¹⁷. Horizontalna industrijska politika primjenjuje se na sve gospodarske subjekte te se shvaća kao sredstvo za unapređivanje konkurentnosti svih segmenata nekog gospodarstva, ne nužno samo industrije¹⁸.

Do 1990-ih godina industrijska se politika provodila u obliku sektorske ili vertikalne industrijske politike što je podrazumijevalo i sektorski protekcionizam i uveznu supstituciju. Nagle i brze promjene u industriji dovele su do promjena u industrijskoj politici. Danas je industrijska politika horizontalna i glavni joj je cilj unaprjeđenje konkurentnosti gospodarstva u cjelini. Tako zahvaća sve industrije podjednako, a prije svega obuhvaća tehnološko-inovacijsku podršku ekonomskome rastu i razvoju. U praksi pronalazimo primjer Japana, a kasnije i drugih azijskih zemalja koji uspješno primjenjuju industrijsku politiku. No, kako postoje pozitivni primjeri tako postoje i negativni ili protivnici industrijske politike. Protivnici više zagovaraju spontani razvoj industrije na slobodnom tržištu i tvrde da su državni neuspjesi češći i veći od tržišnih, da je teško odvojiti privatne interese od javnih, te kako država svojom intervencijom samo ometa slobodno kretanje (funkcioniranje) tržišta. Stoga oni poistovjećuju državnu intervenciju s industrijskom politikom i smatraju kako je većina toga što vlada poduzima upravo u ime industrijske politike¹⁹.

¹⁷Op.cit.pod 3, str.391

¹⁸Ibidem, str.391

¹⁹Ibidem, str.391

2.5.Utjecaj Europske Unije na industriju Hrvatske

Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju nametnula se potreba usklađenja naše industrijske politike s industrijskom politikom EU. U tom smislu Hrvatska je trebala uskladiti svoju industrijsku politiku s industrijskom politikom Europske unije imajući pri tome u vidu nacionalne posebnosti. Budući da se dosadašnji industrijski razvoj Hrvatske ne može u cjelini smatrati uspješnim, a industrija bi trebala imati značajnu ulogu u ekonomskome oporavku i rastu, ključno je pitanje izbora samog modela reindustrijalizacije. Ograničenja koja se javljaju u provedbi procesa predstavlja činjenica da je proces reindustrijalizacije potrebno svojevoljno provesti ponajprije kod privatnih domaćih investitora. S druge strane imamo izdašne fondove EU i mogućnost ravnopravne suradnje s europskim proizvođačima koji predstavljaju snažan poticaj integraciji u europske lance vrijednosti na temeljima pametne specijalizacije. Industrijska strategija treba se temeljiti na suvremenim globalnim trendovima, postojećim proizvodnim kapacitetima, tehnologiji u zemlji i kvalificiranoj radnoj snazi koja nije primjereno iskorištena²⁰.

Potaknuta stajalištima Europske komisije, Hrvatska je donijela svoju Industrijsku strategiju Republike Hrvatske 2014.-2020. U Strategiji se pojam industrija koristi u širem kontekstu i odnosi se na prerađivačku industriju, graditeljstvo, sektor informacija i komunikacija. Glavni cilj Strategije navodi se „repozicioniranje identificiranih strateških djelatnosti na globalnome lancu vrijednosti prema razvoju aktivnosti koje stvaraju dodanu vrijednost “. Uz glavni cilj definirani su i kvantificirani razvojni ciljevi: rast obujma industrijske proizvodnje po prosječnoj godišnjoj stopi od 2,85%, rast broja novozaposlenih u industriji za 85 tisuća do kraja 2020.godine, rast produktivnosti od 70%, rast izvoza za 30%, uz promjenu strukture izvoza u korist proizvoda visoke dodane vrijednosti²¹.

Europska komisija smatra da se konkurentnost europskih proizvodnih poduzeća može unaprijediti poticanjem procesa stvaranja globalnih europskih lanaca vrijednosti odnosno ubrzanom integracijom europskih proizvođača. Smatra se da svoj dugoročni održivi razvoj moraju temeljiti na proizvodima visoke vrijednosti i razine kvalitete.

²⁰ Op.cit.pod 3, str.393

²¹ Ibidem, str.394

Inovacije i kontinuirani tehnološki razvoj osnovni su izvor unaprjeđenja konkurentnosti kod europskih proizvođača. Često navodi kako je industrija ključ za postizanje konkurentnosti i održavanje rasta i razvoja u svakoj zemlji.

U svrhu poticanja razvoja prioritetnih područja u razdoblju do 2020.godine planira se investirati 100 milijardi eura iz razvojnih europskih fondova. Komisija potiče zemlje članice da svoju regionalnu i industrijsku politiku usmjere na poticanje procesa pametne pametne specijalizacije. Hrvatska i njezini proizvođači isto bi tako trebali svoje razvojne planove uskladiti s tim kretanjima.

3.OBILJEŽJA PRERAĐIVAČKE INDUSTRIJE HRVATSKE

U današnje vrijeme prerađivačka industrija predstavlja značaj sektor gospodarstva svake nacionalne ekonomije u strukturi nacionalne proizvodnje u pogledu ostvarivanja visoke dodane vrijednosti, te zapošljavanja većeg broja stanovnika, posebice osiguravanja izvozne propulzivnosti i po toj osnovi prihoda²². Može se reći da prerađivačka industrija predstavlja najznačajniji segment industrije, te je osnovna determinantna industrijskog razvoja. U posljednje vrijeme dolazi do smanjenja značaja industrije u pogledu udjelu, dok u razvijenim zemljama uočavamo rast visoko tehnološki razvijenih industrija. Prerađivačka industrija se dijeli na: industriju proizvodno-potrošnih dobara i industriju koja proizvodi investicijska dobra. Industrija proizvodno-potrošnih dobara obuhvaća prehrambenu industriju, tekstilnu, kožnu, duhansku i dio kemijske industrije, dok industrija investicijskih dobara obuhvaća strojogradnju, metalnu industriju, crnu i obojenu industriju te brodogradnju²³. Prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti prerađivačka industrija ima 14 područja:

- proizvodnja hrane, pića i duhanskih proizvoda
- proizvodnja tekstila i tekstilnih proizvoda
- proizvodnja kože i kožnih proizvoda
- prerada drva i proizvoda od drva
- proizvodnja celuloze, papira iz kartona, izdavačka i tiskarska djelatnost
- proizvodnja koksa, naftnih derivata i nuklearnog goriva
- proizvodnja kemikalija, kemijskih proizvoda i umjetnih vlakana
- proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa
- proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda
- proizvodnja metala i metalnih proizvoda
- proizvodnja strojeva i uređaja
- proizvodnja električne i optičke opreme

²² Škuflić, L. i Turuk, M. (2013). : Barijere ulaska malih i srednjih poduzeća u prerađivačku industriju u Hrvatskoj, Poslovna izvrsnost Zagreb, god VII (2013) br.2.

²³ Op.cit.pod 3, str. 395

- proizvodnja prometnih sredstava
- ostala prerađivačka industrija, na drugom mjestu nespomenuta²⁴.

Prerađivačka industrija jedan je od sektora s najvećim udjelom u strukturi BDP-a i ukupnoj zaposlenosti i čini najveći udio u ukupnom izvozu. Zbog navedenih razloga prerađivačka industrija mora biti najvažniji oslonac gospodarstva Hrvatske i njezina strateška odrednica. U proteklom razdoblju prerađivačku industriju obuhvatile su promjene kod povećanja djelatnosti koje nisu tehnološki intenzivne. Promjene ukazuju na to da je potrebno poduzimati aktivnosti u vezi promjene strukture ove industrije kako bismo ih usmjerili na podizanje konkurentnosti i sposobnosti proizvodnje izvoznih proizvoda. Potrebno je imati u vidu činjenicu da je gospodarstvo hrvatske malo, u razvoju te mora izvoziti kako bi se ostvario gospodarski rast, a s time i ekonomski profit. Konkurentan i efikasan industrijski sektor ovisi o sposobnosti industrije da se neprekidno prilagođava i reagira na promjene koje se događaju oko nje. Potrebno je usmjeravati aktivnosti na strukturne reforme i prilagođavati se potrebama i zahtjevima tržišta. Važna je i uloga države čiji je zadatak unapređivati uvjete za odvijanje spomenutih aktivnosti, intervenirati samo u slučaju tržišnog neuspjeha i tako doprinijeti efikasnijem funkcioniranju tržišta i stvaranju povoljnog poduzetničkog okvira. Glavne gospodarske grane hrvatske industrije koje pridonose dvije trećine BDP-a su:

- prehrambena industrija,
- tekstilna industrija,
- drvoprerađivačka industrija,
- metaloprerađivačka industrija,
- kemijska industrija,
- naftna industrija,
- elektroindustrija,
- brodogradnja²⁵.

²⁴ HGK (2009): Stanje u gospodarstvu, Sektor za industriju, Hrvatska gospodarska komora, Zagreb, dostupno na: <https://www.hgk.hr/o-odjelu-za-prerativacku-industriju> (17.01.2019.)

²⁵ D.Zubak, Ž.Hanzl, Ž.Pađen, P.Pipp, M.Fičor (2017): Hrvatsko gospodarstvo 2017.godine, Hrvatska gospodarska komora, INTERGRAFIKA TTŽ, Zagreb, dostupno na: <http://www.hr/hrvatska/gospodarstvo> (17.01.2019.)

U današnje vrijeme prerađivačka industrija predstavlja značaj sektor gospodarstva svake nacionalne ekonomije u strukturi nacionalne proizvodnje u pogledu ostvarivanja visoke dodatne vrijednosti, te zapošljavanja većeg broja stanovnika, posebice osiguravanja izvozne propulzivnosti i po toj osnovi prihoda²⁶.

Razvijene zemlje imaju prvenstveno razvijen tercijarni sektor, koji je vrlo usko povezan s razvijenom prerađivačkom industrijom. U posljednje vrijeme češće dolazi do smanjenja, nego do povećanja, značaja industrije u pogledu udjela u razvijenim zemljama. Može se uočiti rast novih visoko tehnoloških intenzivnih industrija. Važnost prerađivačke industrije potvrdila je dodatno i ponovno potvrdila posljednja svjetska financijska i gospodarska kriza. Borba za zaustavljanje krize i oživljavanje gospodarstva svodila se na očuvanje domaće proizvodnje i radnih mjesta u prerađivačkoj industriji, a spašavanje bankarskog sektora bilo je u funkciji održavanja domaće proizvodnje i zaposlenosti²⁷.

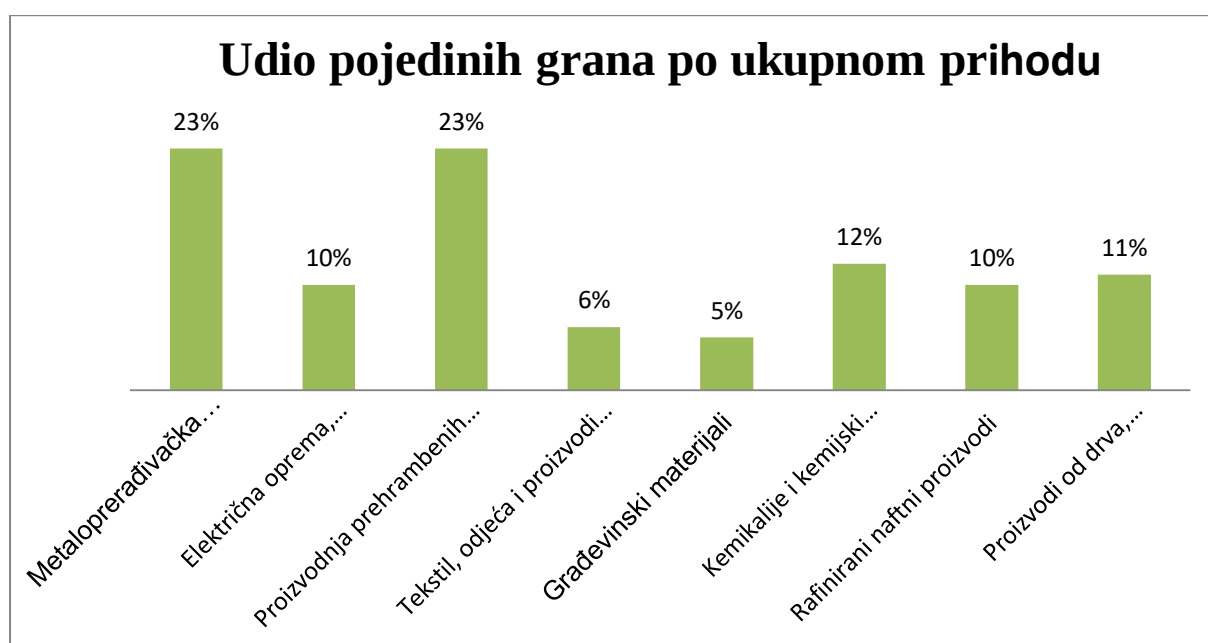
²⁶ Škuflić, L. i Turuk, M. (2013). : Barijere ulaska malih i srednjih poduzeća u prerađivačku industriju u Hrvatskoj, Poslovna izvrsnost Zagreb, god VII (2013) br.2.

²⁷ Jurčić Lj. (2011): Kad instrumenti postanu ciljevi, Hrvatska industrijalizacija, Zagrebačka inicijativa, str.5

3.1. Analiza prerađivačke industrije

U prethodnom tekstu spomenuto je kako prerađivačka industrija ima najveći udio u BDP-u pa tako i najveći udio zaposlenih. Najveći udio 2016. godine prema ukupnom prihodu od 23% odnosi se na prehrambenu industriju i metaloprerađivačku industriju, dok najmanji udio je kod tekstilne industrije (6%) i građevinskih materijala (5%). Prehrambena industrija predstavlja jednu od najvećih industrija u prerađivačkoj, pa s time doprinosi i najveći udio prihoda.

Graf 3. Udio pojedinih grana u prerađivačkoj industriji po ukupnom prihodu za 2016-tu godinu

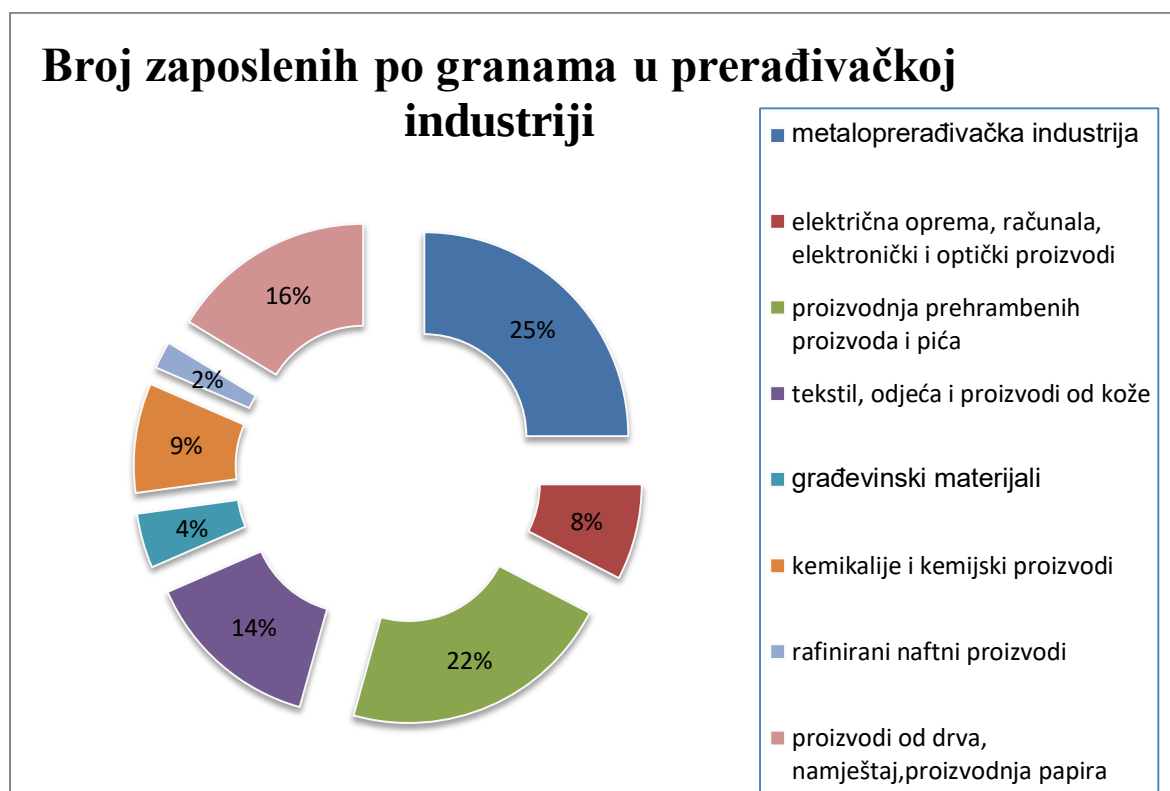
Izvor: izrada autora, HGK (2018), Hrvatska vaš poslovni partner, Intergrafika TTŽ, Zagreb dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/poslovnipartnerhr5bbf186c48198.pdf> (22.02.2019.)

Prerađivačka industrija najviše pridonosi uvozu i izvozu proizvoda. U 2017. godini sudjelovala je s 89% izvoza u ukupnom robnom izvozu što je porast izvoza od 13% u odnosu na prethodnu godinu. Na povećanje izvoza značajno je utjecala proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravka s udjelom od oko 8% i porastom izvoza za 27%. Ostale industrije koje su tokom iste godine pridonijele porastu ukupnog uvoza su: proizvodnja rafiniranih naftnih proizvoda i proizvodnja

metala²⁸. Tržište koje utječe na naš izvoz jest tržište Europske Unije jer robna razmjena s članicama EU za 2017.godinu iznosi 65% ukupnog izvoza koji je u odnosu na prethodnu godinu porastao oko 10%, te oko 78% ukupnog uvoza koji je porastao za 11%. Najvažnije zemlje, članice EU s kojima smo vanjskotrgovinski partneri su Italija, Njemačka i Slovenija. Prema podacima Hrvatska u 2017. godini u izvozu i uvozu EU-28 s trećim državama sudjeluje s 0,3%. Tijekom razdoblja između 2016. i 2017.godine kretanje robne razmjene uvrstilo je Hrvatsku na 6.mjesto zemalja s najvećim porastom izvoza i uvoza u druge članice EU²⁹.

Prema broju zaposlenih u prerađivačkoj industriji najviše ih radi u sektoru metaloprerađivačke industrije (25%) tijekom 2016-te godine. Tijekom iste godine najmanji broj zaposlenih u prerađivačkoj industriji je u sektoru rafiniranih naftnih proizvoda (2%). U nastavku će se analizirati podaci o zaposlenima u ovoj industriji.

Graf 4 . Prikaz broja zaposlenih (2016.)

Izvor: izrada autora, HGK (2018.); Hrvatska vaš poslovni partner, INTERGRAFIKA TTŽ, Zagreb, dostupno na: <https://www.hgk.hr/documents/poslovnipartnerhr5bbf186c48198.pdf> (22.02.2019)

²⁸ Središnji državni portal/ Izvoz.gov.hr: O hrvatskom izvozu, dostupno na: <https://izvoz.gov.hr/o-hrvatskom-izvozu/9> (22.02.2019.)

²⁹ Škuflić, L. i Turuk, M. (2013). : Barijere ulaska malih i srednjih poduzeća u prerađivačku industriju u Hrvatskoj, Poslovna izvrsnost Zagreb, god VII (2013) br.2.

U 2016.godini broj zaposlenih u industriji čini 31,2% od ukupno zaposlenih u Hrvatskoj. U prerađivačkoj industriji koja zapošljava oko 91% ukupnog broja zaposlenih u domaćoj industriji, godine 2016. bio je 0,2% manje zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu. Najveći pad zaposlenih zabilježeni je u proizvodnji rafiniranih naftnih proizvoda, no riječ je to o sektoru industrije koji u ukupnom udjelu zaposlenih sudjeluje s manje od 5% zaposlenih³⁰.

U prehrambenoj industriji koja ujedno i ima najveći udio, broj zaposlenih je 2016.godine bio manji za 1%, što ne predstavlja nekakav veći problem. Broj zaposlenih rastao je u proizvodnji duhanskih proizvoda za 6,8%, proizvodnja namještaja 4,4%, proizvodi od gume i plastike 4,2% te proizvodnja računala, električnih i optičkih proizvoda za 3,8%³¹.

Prema analiziranim podacima najviše zaposlenih nalazi se u prerađivačkoj industriji. Iznadprosječan udio je onih s plaćama do 2 700 kuna, te najveći udio zaposlenih s plaćama s prosječnom neto plaćom koja se kreće između 2 700 kuna i 3 500 kuna, analizirajući prema podacima DZS-a. Tako u prerađivačkoj industriji koja broji oko 178 000 zaposlenih, plaću za ožujak 2018.godine manju od 2 700 kuna je primilo 1% u toj djelatnosti/industriji, a njih 9,8% je primilo plaću između 2 700 i 3 500 kuna. U prerađivačkoj industriji udio onih koji su dobili plaću od 12 000 kuna i više iznosio je 3,7% tijekom 2018-te godine³².

³⁰ Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2016.): Piropćenje, Zagreb dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2017/15-01-01_01_2017.htm (22.02.2019.)

³¹ Središnji državni portal/ Izvoz.gov.hr: O hrvatskom izvozu, dostupno na: <https://izvoz.gov.hr/o-hrvatskom-izvozu/9> (22.02.2019.)

³² Poslovni dnevnik (2019.): „Više od 62% zaposlenih ima plaće koje su manje od prosjeka“, dostupno na: <http://www.poslovni.hr/hrvatska/vise-od-62-posto-zaposlenih-ima-place-koje-su-manje-od-prosjeka-352877> (22.02.2019.)

4.ANALIZA ODABRANIH GRANA PRERAĐIVAČKE INDUSTRIJE

U nastavku će se pojasniti i analizirati odabrane grane prerađivačke industrije koje su prema autoru trenutno najrazvijenije.

4.1.Prehrambena industrija

Prehrambena industrija jedna je od najrazvijenijih grana u samoj industriji i odnosi se na preradu poljoprivrednih proizvoda. U hrvatskom je gospodarstvu značajna po ostvarenim prihodima i broju zaposlenih. Sama industrija uspjela je zadržati stabilnost poslovanja i u uvjetima kriza u odnosu na neke druge djelatnosti. Djelatnost proizvodnje hrane i pića najvažnija je djelatnost za svaku zemlju i stanovništvo. Država time omogućava hranu, sigurnost i brine za zdravlje svih potrošača. Prehrambena industrija najrazvijenija je na području Grada Zagreba, sjeverozapadne Hrvatske te u Osječko-baranjskoj županiji. Privukla je mnoge strane investitore, a neki od najznačajnijih se ističu: Meggle, Coca-Cola, Dukat i Lactalis. Proizvodnja prehrambenih proizvoda uključuje preradu i konzerviranje mesa i proizvodnju mesnih proizvoda (C10,1) , preradu i konzerviranje riba, rakova i školjki (C10,2) , preradu i konzerviranje voća i povrća (C 10,3), preradu biljnih i životinjskih ulja i masti (C10,4), proizvodnju mliječnih proizvoda (C 10,5), proizvodnju mlinarskih proizvoda, škroba i škrobnih proizvoda (C10,6), proizvodnju brašna i brašnatih proizvoda (C10,7), proizvodnju ostalih prehrambenih proizvoda (C10,8) i proizvodnju pripremljene hrane za životinje.³³ Većina tvrtki posluje prema standardima kvalitete i sigurnosti hrane (ISO 9001, ISO 14001, ISO 22 000 i drugi).

³³ MINGO (2014) : Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014.-2020., Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, dostupno na:
https://www.mingo.hr/public/industrija/Industrijska_strategija_%202014_2020.pdf str.54-55 (22.02.2019.)

Prehrambeni proizvodi u ukupnom izvozu čine 75% poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Tijekom 2017.godine ostvarili smo uvoz robe za 841 milijuna eura ili 0,5% više u odnosu na prethodnu godinu³⁴.

Tablica 1. Prikaz uvoza tijekom 2017.godine

CT	PROIZVOD	tona	EUR
	UKUPNO POLJ. I PREH. INDUSTRIJA	785.147	841.696.136
0203	Svinjsko meso svježe, rashlađeno ili smrznuto	25.310	56.131.498
1806	Čokolada i drugi proizvodi s kakaom	10.160	41.072.727
1905	Kruh, peciva, kolači i ostali pekarski proizvodi	17.702	33.908.546
2309	Pripravci što ih se rabi za prehranu životinja	39.736	31.587.008
2106	Prehrambeni proizvodi nespom. na drugom mjestu	9.069	31.534.440
0401	Mlijeko i vrhnje nekoncentrirani i nezaslađeno	62.149	24.038.680
0406	Sir i skuta	7.178	23.164.628
2304	Uljanje pogače i ostala biljna ulja	58.218	21.645.381
0102	Goveda	7.698	20.990.383
0901	Kava, pržena ili nepržena	6.082	19.646.442
2202	Vode, mineralne, gazirane, s dodatkom šećera	34.931	18.174.619
1005	Kukuruz	17.902	17.661.305
0803	Banane svježe ili suhe	21.949	17.506.304
2402	Cigare i cigarete od duhana	1.143	17.493.114
0201	Goveđe meso, svježe ili rashlađeno	5.110	16.329.757
0805	Agrumi svježi ili suhi	21.763	14.198.122
1701	Šećer od šećerne repe i trske	23.930	13.750.873
1901	Sladni ekstrakti	6.341	13.494.462
0307	Mekušci živi, svježi, zamrznuti, sušeni	2.553	11.385.802
0602	Ostale žive biljke, reznice	8.785	11.385.802

Izvor: izrada autora, HGK (2017), dostupno na: <https://www.hgk.hr/u-2017-najvise-uvozimo-svinjsko-meso-kruh-i-cokoladu> (05.03.2019.)

³⁴ Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2018.): „Robna razmjena Republike Hrvatske s inozemstvom u 2017.“, Zagreb dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2018/04-02-02_01_2018.htm (05.03.2019.)

Najviše uvozimo proizvoda u kategorijama mesa (102 milijuna eura – povećanje za 13% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine), mlijeka i mliječnih proizvoda (64 milijuna eura – povećanje za 25%), proizvoda na bazi žitarica i škroba (59 milijuna eura – ista razina), hrane za životinje (58 milijuna eura – povećanje za 4%) te voća (54 milijuna eura – povećanje za 1%)³⁵. Najznačajniji uvozni proizvodi jesu: čokolada, kruh, peciva, svinjsko meso, kolači i stočna hrana.

Sljedeća tablica prikazuje strukturu izvoza za 2017.godinu.

Tablica 2. Prikaz izvoza tijekom 2017.godine

CT	Proizvod	tona	EUR
0302	UKUPNO POLJ. I PREH. INDUSTRIJA	829.849	543.099.622
	Ribe svježe ili rashlađene, osim tar.broja 03.04	8.317	50.433.259
1701	Šećer od šećerne repe i trske	56.274	32.288.778
1806	Čokolada i drugi proizvodi s	6.506	30.381.025
1005	kakaom	162.536	30.285.931
1201	Kukuruz	69.844	26.175.175
1901	Soja u znu, uključujući i lomljenu	8.973	21.471.098
	Sladni ekstrakti	8.514	19.931.175
1905	Kruh, peciva, kolači i ostali pekarski proizvodi	7.758	19.257.609
2106	Prehrambeni proizvodi nespom. Na drugom mjestu	31.979	19.064.543
2309	Pripravci što ih se rabi za prehranu životinja	9.365	18.764.511
2103	Preparati za umake i pripremljeni umaci	3.745	13.547.182
1602	Ostale prerađevine od mesa	10.170	12.704.926
0103	Svinje		
2002	Vode, mineralne, gazirane, s dodatkom šećera	32.457	12.500.097
1001	Pšenica i suražica	75.375	12.265.968
2203	Pivo proizvedeno od slada	17.942	10.749.375
0402	Cigare i cigarete od duhana	669	8.174.585
0102	Goveda	4.591	7.913.903
0406	Sir i skuta	2.262	7.868.051
1604	Riblje prerađevine i konzerve	1.740	7.633.162
2104	Juhe, uključujući i mesne pripravke za njih	2.266	7.228.926

Izvor: izrada autora, HGK (2017), dostupno na: <https://www.hgk.hr/u-2017-najvise-uvozimo-svinjsko-meso-kruh-i-cokoladu> (06.03.2019.)

³⁵ Hrvatska gospodarska komora, članak o uvozu dostupno na: <https://www.hgk.hr/s-poljoprivredu-prehrambenu-industriju-i-sumarstvo/u-2017-najvise-uvozimo-svinjsko-meso-kruh-i-cokoladu> (06.03.2019.)

Prema kategorijama najviše izvozimo ribe (67 milijuna eura – povećanje za 7%), različite prehrambene proizvode (55 milijuna eura – ista razina), žitarice (45 milijuna eura – povećanje za 24%), proizvode na bazi žitarica i škroba (43 milijun eura – povećanje za 6%), pića i alkoholna pića (40 milijuna eura – povećanje za 9%)³⁶.

Najznačajniji izvozni proizvodi jesu: svježa riba (tuna), šećer, čokolada, kukuruz, soja u zrnu i sladni ekstrakti.

Naši glavni trgovinski partneri jesu članice EU, kako u uvozu tako i izvozu. Glavna izvozna tržišta jesu zemlje: Slovenija, Italija, Bosna i Hercegovina, Njemačka i Srbija, dok su uvozna tržišta: Njemačka, Mađarska, Italija, Slovenija i Nizozemska.

Uspoređujući s time izvoz, on je porastao za 13,9% u odnosu na razdoblje tijekom 2016.godine, što znači da smo izvezli 15% više nego li godinu prije (2016.) prema podacima DZS-a³⁷.

Hrvatska može svjetskom tržištu ponuditi prepoznatljive proizvode visoke kvalitete i izvornosti. Trenutačno je u Hrvatskoj više prehrambenih proizvoda koji nose oznaku zemljopisnog podrijetla: malostonska kamenica, paški sir, paška sol, paška janjetina, slavonski med, maslinovo ulje „Istra“, „Korčulansko maslinovo ulje“, „Krčko maslinovo ulje“, „Šoltansko maslinovo ulje“, ekstrapjevičansko maslinovo ulje sa Cresa, neretvanska mandarina, ogulinsko kiselo zelje, varaždinsko zelje, istarski pršut, dalmatinski, drniški i krčki pršut, baranjski kulen, lički krumpir, meso zagorskog purana i poljički soparnik³⁸.

³⁶ Hrvatska gospodarska komora, članak o uvozu dostupno na <https://www.hgk.hr/s-poljoprivredu-prehrambenu-industriju-i-sumarstvo/u-2017-najvise-uvozimo-svinjsko-meso-kruh-i-cokoladu> (06.03.2019.)

³⁷ Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2018.): „Robna razmjena Republike Hrvatske s inozemstvom u 2017.“, Zagreb dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2018/04-02-02_01_2018.htm (06.03.2019.)

³⁸ Ante Srzić (2018.): „Proizvodi koje je Hrvatska zaštitila u Europskoj Uniji“, internetski dostupno na: <http://hr.n1info.com/Vijesti/a349440/Proizvodi-koje-je-Hrvatska-zastitila-u-Europskoj-uniji.html> (06.03.2019.)

4.2. Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka

Farmaceutska industrija je grana kemijske industrije, a osnovna joj je djelatnost proizvodnja farmaceutskih sirovina, proizvodnja lijekova i njihovih pripravaka te praćenje i bilježenje nuspojava³⁹. Prva javna ljekarna u Hrvatskoj otvorena je 1271. godine u Trogiru, dok je u gradu Zagrebu 1882. godine otvoren Farmaceutsko-biokemijski fakultet. Hrvatska farmacija naglo se razvijala u vremenu između 18. i 19. stoljeća, a sama industrija se počela razvijati u 20. stoljeću otkrićem penicilina. 1991. godine počeo je novi proces privatizacije ljekarničkog sektora i osnivanje novih ljekarna. Same ljekarne možemo podijeliti na tri osnovne skupine: privatne, županijske i one pod zakupom. Najviši rast bilježe one privatne.

Karakteristike farmaceutske industrije:

- razvoj novih područja (biotehnologija)
- brz razvoj tržišta generičkih lijekova
- visoka ulaganja u marketing i prodajne aktivnosti (26% prihoda od prodaje)
- rastuća konkurencija
- jedna od najinovativnijih i najprofitabilnijih industrija visoke tehnologije⁴⁰.

Danas se u svijetu broji oko 160 različitih farmaceutskih kompanija koje su do sada proizvele 50 000 lijekova i lijekovitih supstanci, dok ukupna vrijednost farmaceutske industrije iznosi oko 700 milijarda eura.

Kao jedna od najvećih industrija u Hrvatskoj nije pretrpjela gotovo nikakve štete tijekom krizne 2009. godine zbog toga jer se kriza odrazila najviše na promjenu cijena. To nije bilo toliko značajno za samu industriju jer se potražnja za lijekovima nije smanjila pa je utjecaj bio gotovo neznatan.

³⁹ Dostupno na: Hrvatska enciklopedija, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=19010> (07.05.2019.)

⁴⁰ Lukovnjak I., Takač D., Portolan M., (2012.); Hrvatsko ljekarništvo- organizacija, poslovanje i strategija razvoja, Šibenik, Udruženje farmaceuta regije, Zagreb, dostupno na: http://www.hfd-fg.hr/dokumenti/X_savjetovanje_farmaceuta/petak-25.05.2012/03/Hrvatsko%20ljekarnistvo-organizacija,%20poslovanje%20i%20strategija%20razvoja.pdf (07.05.2019.)

U domaćoj farmaceutskoj industriji djeluje više od 30 tvrtki od kojih je desetak hrvatskih, a troje najvećih su: Pliva, JGL i Belupo. One čine više od 99% ukupnih prihoda tokom 2017.godine i zapošljavaju 97% zaposlenika ukupnog sektora. Tijekom 2018.godine prihodi su rasli po stopi od 3,1%, nakon što se desila stagnacija u prethodnoj godini⁴¹.

Tijekom posljednje zabilježbe u Hrvatskoj tijekom 2018.godine posluje 50 farmaceutskih kompanija. Broj zaposlenih kreće se oko 5000, dok prosječna bruto plaća iznosi 1 858€ što iznosi 13 733,06 kuna prema zadnjem tečaju HNB-a. Udio farmaceutske industrije tokom 2018.godine u ukupnom izvozu iznosi 7%. Na području Hrvatske posluju i značajne farmaceutske industrije poput: GlaxoSmithKline, Hospira, Galapagos istraživački centar, Teva, ACG Lukaps i drugi. Najveće farmaceutske tvrtke u Hrvatskoj su PLIVA, Belupo, Jadran Galenski laboratorij, Krka, Farmal i Imunološki zavod⁴².

PLIVA je najveća farmaceutska kompanija u Hrvatskoj i jedna je od vodećih u jugoistočnoj Europi. Zapošljavaju veliki broj visokoobrazovanih stručnjaka koristeći inovativnu tehnologiju i kontinuirano ulaganje u proizvodni sustav. Osim što je jedan od vodećih i najvećih gospodarskih subjekata u Hrvatskoj, ona je ujedno i najveći izvoznik; više od 80% proizvoda se izvozi, a najveća tržišta su: Rusija, SAD i zemlje EU. U budućnosti imaju cilj otvoriti dodatne centre koji će se baviti financijskim aktivnostima s kojima će se otvoriti nova radna mjesta za ekonomiste, ali i pružati mogućnost zapošljavanja mladim obrazovnim ljudima farmaceutske struke⁴³. Na području Hrvatske Farmaceutska industrija dužna je tijekom svoje proizvodnje poštovati određene standarde kako bi mogla za svaki proizvedeni proizvod jamčiti kvalitetu. Farmaceutske sirovine služe za izradbu gotovih lijekova, u kozmetici i prehrani⁴⁴. Industrijski proizvedeni lijekovi mogu se staviti na tržište tek nakon dobivanja odobrenja za stavljanje u promet, koje se izdaje na temelju dokumentacije o kakvoći i učinkovitosti u terapijskoj primjeni i neškodljivosti.

⁴¹ Tajana Barbić (2018): Farmaceutska industrija, Ekonomski institut Zagreb, Zagreb, str.3

⁴² Op.cit.pod 41, str.4

⁴³ Pliva, Podaci o kompaniji dostupno na: <http://www.pliva.hr/pliva/podaci-o-kompaniji> (17.05.2019.)

⁴⁴ Hrvatska enciklopedija, Leksikografski zavod Miroslav Krleža
<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=19010> (17.05.2019.)

Odobrenje izdaje ministar zdravlja koji zajedno sa povjerenstvom za lijekove i Ministarstvom zdravstva i stručnjacima iz područja farmacije i medicine detaljno proučava svu dokumentaciju za pojedini lijek⁴⁵.

Putem ove kratke analize možemo doći do zaključka kako se farmaceutska industrija neprekidno razvija, a samim time doprinosi prihodima što je krajnji cilj svakog poduzeća. No, ipak potrebno je pripaziti na izdavanje lijekova koji se mogu podići bez recepta od strane doktora jer to može dovesti do neodgovornog ponašanja potrošača što može uzrokovati različite zdravstvene poteškoće koje mogu biti u većoj količini i iznimno opasne.

4.3.Drvno prerađivačka industrija

Ova industrija u najkraćem smislu riječi bavi se obradom drva i njegovih sirovina te izradom namještaja i ostalih gotovih/polugotovih proizvoda. Još u 20-om stoljeću drvna industrija se počela snažno razvijati i rasti. Gotovo polovica Hrvatske se nalazi pod šumom i šumskim zemljištem (48%). Upravo prve tvornice namještaja nastale su u Hrvatskoj 1884.godine koje su zapošljavale veliki broj ljudi. Šumama se upravlja na dugoročnoj osnovi održivog gospodarenja što znači da se siječe samo 80% šuma, dok se ostatak ostavlja da raste (proces pošumljavanja) time se šumske zalihe stalno povećavaju. Namještaj od drva ima dugu tradiciju koja se i danas cijeni, ali se drvo više kombinira s drugim suvremenim materijalima koja poboljšavaju i naglašuju svojstva drva i njegovu kvalitetu te ljepotu kod samog gotovog proizvoda. Glavne vrste drva koja se prerađuju u Hrvatskoj su: hrast, bukva, jelka, jasen, grab, joha, javor itd. Danas se u svijetu i kod nas jako cijeni slavonski hrast koji je snažan utjecaj na rast u izvozu ove industrije. Proizvodi hrvatskih proizvođača namještaja i drvoprerađivača danas se jako cijene u svijetu, postiže se snažna konkurencija na stranom tržištu i pokušava se konkurirati isto tako na svjetskom tržištu. Upravo zbog kvalitete možemo postići zavidne rezultate i zauzeti vodeća mjesta što se tiče konkurencije, a to se sve postiže time što proizvođači osiguravaju svoje outpute i inpute uvođenjem certifikata kvalitete ISO 9001/2000 , a rastom ekološke svijesti uvode i certifikat ISO 14000. Ovim postupcima jamče da pravilno i osviješteno djeluju od samog početka obrade drva i proizvodnje do predaje krajnjem korisniku.

⁴⁵ Pliva, Podaci o kompaniji dostupno na: <http://www.pliva.hr/pliva/podaci-o-kompaniji> (17.05.2019.)

Glavni nedostaci poduzeća u drvoprerađivačkome sektoru su činjenica da se većina njih i dalje nalazi u fazi restrukturiranja poslovanja, a obilježava ih nespecijalizirana proizvodnja, manjak prepoznatljivih domaćih marki i zaostajanje za trenutnim trendovima na tržištu⁴⁶.

Kao pozitivan primjer poslovanja u ovoj industriji tijekom prvih mjeseci 2019.godine navodi se drvna industrija Spačva iz Vinkovaca. Spačva je danas vodeća drvna industrija u Hrvatskoj s obzirom na njezinu veličinu, organizaciju, pristup upravljanju i njezinu transparentnost⁴⁷. Bave se proizvodnjom finalnih (gotovih) proizvoda, najvećim dijelom to su proizvodi od hrasta koje izvoze na inozemna tržišta. Ostale djelatnosti kojima se bave su: proizvodnja i prodaja furnira, proizvodnja i prodaja finalnih proizvoda i proizvodnja i prodaja peleta i briketa. Trenutno zapošljavaju 850 radnika što je i jedan od glavnih razloga zbog čega su jedan od najvećih poslodavaca na našem području. Većina radnika dolazi iz Vukovarsko-srijemske županije i Vinkovaca. Od ukupnog broja prosječno zaposlenih 4,71 % ih ima visoku stručnu spremu i još 2,23% višu stručnu spremu, što ukupno čini 6,95 % visoko obrazovanog kadra. Proizvodi se mogu kupiti u 30 različitih zemalja, dok su im najvažnija tržišta Francuske, Italije i Njemačke. Posjeduju različite certifikate, a jedan od njih važan je za naglasiti certifikat FSC (Forest Stewardship Council) certifikat koji garantira kupcima da se u procesu proizvodnje gospodari prema strogim ekološkim, socijalnim i ekonomskim standardima. Isto tako posjeduju CE oznaku koja potvrđuje da se proizvodni proces vrši prema standardima i direktivama Europske unije. Posjeduju standard ISO 9001 što potvrđuje kvalitetu proizvoda i Real Wood koji potvrđuje da su proizvodi od pravog drveta. Tijekom 2018.godine krenuli su na nova tržišta poput Rumunjske i Japana i udvostručili prodaju prema Velikoj Britaniji. Tijekom 2018.godine prihod od prodaje premašen je za 15% u odnosu na prethodnu godinu. Ukupna dobit nakon oporezivanja u 2017.godini iznosi 7 552, a u 2018.godini iznosi 17 481 kuna. U 2019.godini predviđaju rast plaća od 9%, a trenutno plaće radnika iznose do 7000 kuna što je iznad samog prosjeka županije⁴⁸.

⁴⁶ Op.cit. pod.3, str.390

⁴⁷ Suzana Varošaneć (2019), Plaćaju radnike i do 7000 kuna, iznad prosjeka branše i županije, Poslovni dnevnik <http://www.poslovni.hr/hrvatska/spacvina-formula-brzog-oporavka-353662> (17.05.2019.)

⁴⁸ Spačva, O nama <https://spacva.eu/hr/o-nama> (27.05.2019.)

Spačva, Investitori/ Financijska izvješća <https://spacva.eu/hr/investitori> (27.05.2019.)

Tvrtka koristi tri mjere iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje: poticaj za stručno osposobljavanje, zapošljavanje uz potporu i poticaj za osposobljavanje za rad na novom radnom mjestu – ovu mjeru navode kao najvažniju jer je od velike važnosti samim kompanijama da provode tehnološko unaprjeđenje, inače jednog od prioriteta Spačve na liniji podizanja konkurentnosti. Uključuju se u projekte koje sufinancira Europska unija i iskorištavaju ih u najboljoj mjeri – npr. razvijanje novog proizvoda inovativnih vrata od slavonske hrastovine jedan je od projekata. U 2020.-toj godini planiraju postizanje bolje iskorištenosti sirovine uz brzinu rada i fleksibilnost kako bi se što bolje prilagodili zahtjevima kupaca na domaćem i Europskom tržištu.

U Hrvatskoj se provodi projekt pod nazivom Drvo je prvo – projekt kojem je cilj povećati uporabu drva i podizanje svijesti stanovništva o održivosti šumarstva kroz racionalno korištenje energije (povećanje prodaje i razvijanje novih tržišta). Projekt se promovira u svim županijama kroz sajmove i različite radionice putem kojih se želi postići krajnji cilj – razvijanje ove industrije. Jedan od načina kako možemo povećati svoju konkurentnost jesu klasteri. Tako se kod drveno prerađivačke industrije javlja „Drvni klaster sjeverozapadne Hrvatske“ kao jedan od najuspješnijih. Osnovani su ga drvoprerađivači iz sjeverozapadne Hrvatske, a glavne aktivnosti usmjerene su na povezivanje i jačanje suradnje sa svim tvrtkama koje su uključene u lanac stvaranja dodatne vrijednosti. Čini dio europskog projekta „Ecomovel“ koji promiče ekološku svijest kod izrade namještaja. Rezultati poslovanja Drvnog klastera sjeverozapadne Hrvatske su pozitivni, a međunarodno priznanje dobili su 2013.godine kada je klaster u projektu CEN-TRAMO dobio brončanu markicu izvrsnosti u sklopi *European Cluster excellence* metodologije⁴⁹.

U Hrvatskoj je potrebno sustavno obrazovanje kako bi se od malih nogu naučilo da je drvo zdrav, prirodan i obnovljiv materijal koji je u potpunosti siguran za našu upotrebu. S obzirom na šumovitost zaista smo zemlja bogata šumom, no premalo ga upotrebljavamo i nedovoljno koristimo njegove mogućnosti. Drvo ima najmanje utjecaja na okoliš u smislu proizvodnih procesa, a mi to ne iskorištavamo. Nužno je da izgradimo imidž drva kao materijala koji označava neku višu razinu življenja kako bismo održali dugu tradiciju s ciljem jačanja hrvatske drvne industrije.

⁴⁹ Cit.pod.3, str.390.

5. ZAKLJUČAK

Industrija predstavlja jednu od najvažnije djelatnosti svakog gospodarstva. Industrijski rast može dovesti do pozitivnih posljedica za cjelokupno gospodarstvo i samim time utjecati na ostale ekonomske ciljeve društva.

Hrvatska prerađivačka industrija tehnički i tehnološki zaostaje i sporo se prilagođava promjenama. Najveći problem je to što raste udio proizvodnje proizvoda s nižom tehnološkom osnovicom. Današnji potrošači su sve zahtjevniji sa svojim potrebama pa zato poduzeća moraju lansirati nove proizvode u što kraćem roku. Bez novih istraživanja, razvoja, dodatnih obrazovanja, novih dizajna, marketinga hrvatska industrija neće moći ispunjavati zahtjeve potrošača niti povećati svoju konkurentnost na domaćem i na stranom inozemstvu.

Prema Strategiji razvoja najvažnija dva cilja koja se žele postići u industriji jesu: tehnološka obnova i revitalizacija. Prvi cilj se odnosi na modernizaciju zastarjelih tradicionalnih sektora proizvodnje koji zapošljavaju većinu radne snage i stvaraju najveći udio u BDP-u (tekstilna, kožna, drvna i metalna industrija). Dok se drugi cilj odnosi na restrukturiranje odnosno na uvođenje novih industrija koje se temelje na znanju npr. informacijsko-komunikacijska tehnologija i biotehnologija. Pomoću analiza prerađivačke industrije koje se spominju u ovome radu možemo zaključiti kako je prerađivačka industrija jedan od najvažniji sektora u hrvatskom gospodarstvu. Ona zapošljava najveći udio zaposlenih, doprinosi rastu BDP-a, pomaže kod promoviranja Hrvatske u inozemstvu. Tijekom promatranih razdoblja možemo uočiti oscilacije u prerađivačkoj industriji, no važno je naglasiti da je vidljiv pozitivan trend kod izvoza naših proizvoda.

Kod ulaska u Europsku uniju morali smo ispuniti niz zahtjeva. Među tim zahtjevima bili su i oni vezani uz prerađivačku industriju. Sastavljena je Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014.-2020. godine koja je obuhvatila sve zakonske regulative, standarde koji se moraju ispuniti. Ono što je pozitivno kod samog ulaska jest mogućnost plasiranja proizvoda na ostala europska tržišta, upoznavanje konkurencije, iskorištavanje fondova koji nam daju priliku da pomoću njih imamo kvalitetnije i sigurnije proizvode kako za zaposlenike tako i za same kupce.

Kod negativnog javlja se upravo problem kod zakonskih regulativa koji se moraju ispunjavati a to sve skupa nosi povećanje posla administraciji, koja je već ionako spora, nedovoljna informiranost o iskorištavanju fondova, nedovoljna zainteresiranost.

Prehrambena, drveno prerađivačka i farmaceutska industrija su tri odabrane grane prerađivačke industrije koje su analizirane u ovom radu. U svakoj od njih naglasak je na potrebnom razvoju. Ove tri grane posebno su važne za gospodarstvo Hrvatske jer svaka od njih ima izvozni potencijal i dugogodišnju tradiciju koja je Hrvatsku kao zemlju predstavila na tržištu. Najveći rast i razvoj ima farmaceutska industrija, no u posljednje vrijeme sve se više ističe drveno prerađivačka industrija koja nudi sve kvalitetnije izvedbe proizvoda i sa svojim certifikatima jamči za sigurnost kako u proizvodnom procesu (sigurnost zaposlenika) tako i u prodajnom (siguran proizvod za kupca).

Stanje industrije u Hrvatskoj daleko je zadovoljavajućeg i ima još mnogo prostora za napredovanjem. No, do odgovarajućeg napretka i kontinuiranog industrijskog rasta može doći jedino uz prave i dugoročne mjere i ciljeve, uz pomoć i poticaj države i provođenjem određenih strategija. Isto tako jedan od oblika poticanja razvoja i povećanja konkurentnosti mogu biti klasteri koji omogućuju malim poduzećima da zajedničkim snagama konkuriraju globalnim kompanijama.

Literatura

Knjige:

- 1) Čavrak V. (ur.) (2011); *Gospodarstvo Hrvatske*, Zagreb, Grafo Idea,
- 2) Karaman Aksentijević Nada (2011.); *Gospodarstvo Hrvatske*, Zagreb, Politička kultura
- 3) Obadić A., Tica J. i sur. (2016.); *Gospodarstvo Hrvatske*, Ekonomski fakultet, Zagreb, Sveučilišna tiskara d.o.o.

Internetske stranice

- 1) Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2016.): Piropćenje, Zagreb dostupno na:
https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2017/15-01-01_01_2017.htm
(22.02.2019.)
- 2) Hrvatska gospodarska komora (2009): Stanje u gospodarstvu, Sektor za industriju, Hrvatska gospodarska komora, Zagreb, dostupno na:
<https://www.hgk.hr> (17.01.2019.)
- 3) LIDER; (2019) „Svjetska banka snizila Hrvatskoj procjene rasta za ovu i iduću godinu“, dostupno na: <http://lider.media/aktualno/svjetska-banka-snizila-hrvatskoj-procjene-rasta-za-ovu-i-iducu-godinu-36519> (16.01.2019.)
- 4) MINGO (2014) : Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014.-2020., Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, dostupno na:
https://www.mingo.hr/public/industrija/Industrijska_strategija_%202014_2020.pdf (15.01.2019.)
- 5) Poslovni dnevnik (2019.): „Više od 62% zaposlenih ima plaće koje su manje od prosjeka“, dostupno na: <http://www.poslovni.hr/hrvatska/vise-od-62-posto-zaposlenih-ima-place-koje-su-manje-od-prosjeaka-352877> (22.02.2019.)
- 6) Propisi; Zakon o službenoj statistici (2007.); Narodne novine, Zagreb, dostupno na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=7048> (14.01.2019.)
- 7) Pliva, Podaci o kompaniji dostupno na: <http://www.pliva.hr/pliva/podaci-o-kompaniji> (17.05.2019.)
- 8) Spačva, O nama <https://spacva.eu/hr/o-nama> (27.05.2019.)

Časopisi:

- 1) Jurčić Lj. (2011): Kad instrumenti postanu ciljevi, Hrvatska industrijalizacija, Zagrebačka inicijativa
- 2) Lukovnjak I., Takač D., Portolan M., (2012.); Hrvatsko ljekarništvo-organizacija, poslovanje i strategija razvoja, Šibenik, Udruženje farmaceuta regije, Zagreb
- 3) Škuflić, L. i Turuk, M. (2013). : Barijere ulaska malih i srednjih poduzeća u prerađivačku industriju u Hrvatskoj, Poslovna izvrsnost Zagreb, god VII (2013) br.2.

Popis grafova

Graf 1. Struktura industrija prema NKD-u za 2014.tu godinu

Graf 2. Struktura industrija prema NKD-u za 2016.-tu godinu

Graf 3. Udio pojedinih grana u prerađivačkoj industriji po ukupnom prihodu za 2016-tu godinu

Graf 4. Prikaz broja zaposlenih

Popis tablica

Tablica 1. Prikaz uvoza tijekom 2017. godine

Tablica 2. Prikaz izvoza tijekom 2017. godine

Sažetak

U ovome radu je provedena analiza prerađivačke industrije u gospodarstvu Hrvatske. Definiran je pojam i razvoj industrije u novije doba. Autor je odabrao određene analize koje prikazuju današnje stanje prerađivačke industrije u gospodarstvu Hrvatske. Analizirane su grane u razvoju (prehrambena, farmaceutska i drveno prerađivačka) putem novijih podataka. Razvojem prerađivačke industrije utječemo na zapošljavanje stanovništva, rast BDP-a i rast plaća što nam dokazuju podatci drveno prerađivačke industrije koja je u stalnom rastu i razvoju. Hrvatskoj industriji potreban je tehnološki razvoj koji bi olakšao proizvodni proces zaposlenicima i omogućio im bolje uvjete rada. Pristupanjem u Europsku Uniju morali smo prilagoditi se njihovim zahtjevima putem zakonskim norma, što je donijelo povećan broj administraciji (negativan učinak) i otvorila su nam se nova tržišta i mogućnosti napredovanja (sufinanciranje putem fondova).

Ključne riječi: *industrija, prerađivačka industrija, prehrambena industrija, farmaceutska, drveno prerađivačka industrija, utjecaj pristupanja Hrvatske Europskoj Uniji*

Summary

This paper analyzes the manufacturing industry in the Croatian economy. The term industry, the development of the industry have been defined in the recent times. The author has selected certain analyzes that show the present state of the industry in the Croatian economy. Developmental branches (food, pharmaceutical and wood processing) have been analyzed through new data. The development of manufacturing industries affects employment of the population, GDP growth and wage growth, which is evidenced by data on the constantly growing and developing wood processing industry. Croatia needs a technological development that would facilitate the production process to employees and enable them better working conditions. By joining the European Union, it is possible to adjust its requirements through legal norms, which has resulted in an increased number of administrations (negative impact) and new markets and promotion opportunities have been opened (fundraising).

Key words: industry, manufacturing, food industry, pharmaceuticals, wood processing industry, impact of Croatia's accession to the European Union